

ข่าวสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

Office of the Council of State

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจาก

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ.

นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ โฆษกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รายงานความสำคัญ และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างกฎหมายแล้วเสร็จ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. กำหนดบทนิยามคำว่า “ระบบเกษตรพันธสัญญา” ให้หมายถึงระบบการผลิตผลผลิตหรือบริการทางการเกษตรที่เกิดขึ้นจากสัญญาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรกับบุคคลธรรมดาซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมตั้งแต่ ๑๐ ราย ขึ้นไป หรือก็บองค์การทางการเกษตรที่มีกฎหมายรองรับ โดยผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตด้วย

๒. ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาต่อคณะรัฐมนตรี กำหนดแนวทางให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามแผน กำหนดรูปแบบของสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา เสนอแนะหน่วยงานของรัฐให้ตราหรือแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา รวมทั้งแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำสัญญา และออกประกาศเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

๓. ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการฯ

๔. ให้ผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจหรือเลิกการประกอบธุรกิจในระบบเกษตรพันธสัญญาต้องแจ้งการประกอบธุรกิจหรือการเลิกประกอบธุรกิจต่อสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และเปิดเผยให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

๕. ผู้ประกอบการฯ ต้องทำเอกสารสำหรับการซื้อขวนให้เกษตรกรทราบล่วงหน้าก่อนทำสัญญา และต้องส่งให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เก็บไว้เพื่อเป็นเอกสารในการตรวจสอบ

๖. สัญญาต้องทำเป็นหนังสือใช้ภาษาไทยที่เข้าใจง่าย และอย่างน้อยต้องมีชื่อคู่สัญญา วัตถุประสงค์ ระยะเวลาในการปฏิบัติตามสัญญา รายละเอียดของสถานที่ผลิต หน้าที่ของคู่สัญญา ราคาและวิธีการคำนวณราคา วัตถุประสงค์และผลผลิต วันที่ส่งมอบผลผลิตและวันชำระเงิน เหตุยกเว้นหากไม่ปฏิบัติตามสัญญาในกรณีเกิดเหตุสุดวิสัย กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการผลิตว่าเป็นของผู้ใด ผู้รับความเสี่ยงในกรณีที่ไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ตามราคาที่กำหนด การเยียวยาความเสียหายจากการผิดสัญญา สิทธิในการบอกเลิกสัญญา และรายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศ หากไม่มีรายละเอียดตามที่กำหนด เกษตรกรมีสิทธิที่จะให้เพิ่มรายละเอียด หรือบอกเลิกสัญญานั้นก็ได้

๗. เงื่อนไขในสัญญาที่ไม่มีผลใช้บังคับ (๑) การบังคับให้เกษตรกรต้องรับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ อาหาร ยา และปัจจัยการผลิต สารเคมี เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ต้องนำมาใช้ในการผลิตหรือบริการทางการเกษตรที่ไม่มีคุณภาพ (๒) การยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจในกรณีพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ อาหาร ยา สารเคมี เครื่องมือ อุปกรณ์ ปัจจัยการผลิต หรือสิ่งของที่ใช้ในการผลิต หรือการให้บริการทางการเกษตรที่ผู้ประกอบการเป็นผู้จัดหาไม่เป็นไปตามมาตรฐาน (๓) การกำหนดให้เกษตรกรขายหรือโอนทรัพย์สินหรือสิทธิใด ๆ ให้ผู้ประกอบการ ภายหลังการบอกเลิกสัญญาหรือในกรณีที่ผิดสัญญา (๔) การให้เกษตรกรรับผิดชอบในสัญญาแม้เกิดเหตุ

สุดวิสัยหรือสาธารณภัยที่ไม่อาจจะโทษฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้ (๕) การให้สิทธิผู้ประกอบการธุรกิจบอกลีกสัญญาโดยเกษตรกรไม่ได้ ผิดสัญญาในสาระสำคัญ (๖) การให้เกษตรกรต้องมีภาระเพิ่มขึ้นมากกว่าภาระที่กำหนดไว้ในเวลาที่ทำสัญญา (๗) การให้เกษตรกรนำเงินชดเชยที่ได้รับจากทางราชการหรือค่าสินไหมทดแทนจากการประกันภัยให้แก่ผู้ประกอบการ (๘) กรณีผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงราคาวัตถุดิบในการผลิต หรือค่าตอบแทนการผลิตเพียงฝ่ายเดียว (๙) การให้เกษตรกรต้องปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าที่จะคาดหมายได้ตามปกติตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

๘. บทกำหนดโทษ ในกรณีต่อไปนี้ (๑) ผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรที่ไม่แจ้งหรือไม่แจ้งยกเลิกการประกอบธุรกิจในระบบเกษตรพันธสัญญา หรือไม่จัดทำเอกสารสำหรับการชี้ชวนก่อนการทำสัญญา (๒) คู่สัญญาซึ่งชะลอ ระวัง หรือยุติการปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญาจนเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับความเสียหายในระหว่างกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือทำการที่เป็นความเสียหายแก่อีกฝ่ายหนึ่งในกรณีที่สัญญาสิ้นสุดลงแล้ว ในระหว่างกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (๓) ผู้ประกอบการธุรกิจที่ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้การทำสัญญาไม่เข้าลักษณะของสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา

โดยประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับคือ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนา ระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม โดยมุ่งเน้นที่จะคุ้มครองเกษตรกรซึ่งมีอำนาจต่อรองน้อยกว่าผู้ประกอบการ ทางการเกษตรในการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบเกินสมควร อันจะส่งผลให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมโดยรวม รวมทั้งกำหนดกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาให้มีความเป็นธรรมตามหลักสากลช่วยสร้างความร่วมมือและพัฒนาศักยภาพในการผลิต ส่งผลให้เกษตรกรมีความมั่นคงทางด้านรายได้ และได้รับการถ่ายทอดความรู้อันจำเป็นตลอดจนเทคโนโลยีการผลิตที่มีมาตรฐาน มีการควบคุมต้นทุน ผู้ประกอบการธุรกิจได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความเข้มแข็งทางธุรกิจของประเทศให้สามารถแข่งขันในตลาดการค้าเสรีได้ต่อไป
